

บทที่ 4

การจดบันทึกการขายการค้าสำหรับกิจการจำหน่ายสินค้า

เค้าโครงเรื่อง

1. ความหมายของสินค้าและรายการที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 เงื่อนไขการชำระเงินค่าสินค้า
2. การลงบัญชีเกี่ยวกับสินค้า
 - 2.1 วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด
 - 2.2 วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง
3. การควบคุมภายในเกี่ยวกับการซื้อและขาย
 - 3.1 วิธีการซื้อ
 - 3.2 วิธีการขาย

สาระสำคัญ

1. สินค้า หมายถึง สิ่งของที่กิจการมีไว้เพื่อขาย อาจซื้อมาเพื่อขายหรือผลิตเพื่อขาย มีลักษณะจับต้องได้ แสดงในงบดุลภายใต้หัวข้อสินทรัพย์หมุนเวียน
2. กิจการมีวิธีการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินค้า 2 วิธีคือ วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวดกับวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง
3. เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการซื้อของกิจการ ประกอบด้วย ใบขอซื้อ ใบสั่งซื้อ ใบรับสินค้าและใบกำกับสินค้า ส่วนเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการขายของกิจการประกอบด้วยใบขายและใบกำกับสินค้า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความหมายของสินค้า และแยกได้ว่าสิ่งใดถือเป็นสินค้า
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจดบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินค้าได้ถูกต้องทั้ง 2 วิธี คือ บันทึกเมื่อสิ้นงวดและบันทึกแบบต่อเนื่องและสามารถบอกความแตกต่างของการจดบันทึก 2 วิธีนี้ได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถอธิบายถึงระบบการควบคุมภายในเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าของกิจการได้

กิจการจำหน่ายสินค้าจะทำการซื้อสินค้ามาเพื่อขาย ซึ่งเมื่อขายสินค้าไปในระหว่างงวดกิจการอาจฉบับที่ต้นทุนของสินค้าที่ขายทันทีที่ขายหรือฉบับที่ต้นทุนสินค้าที่ขาย ณ วันสิ้นงวดก็ได้ขึ้นอยู่กับนโยบายในการเลือกวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าซึ่งจะได้ศึกษาในบทต่อไป

1. ความหมายของสินค้าและรายการที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจจำหน่ายสินค้ามีลักษณะแตกต่างจากธุรกิจบริการคือ สินค้าของธุรกิจจำหน่ายสินค้ามีลักษณะจับต้องได้ธุรกิจจำหน่ายสินค้าจึงต้องมีการบันทึกเกี่ยวกับสินค้าทั้งทางด้านการซื้อสินค้ามาจำหน่าย การขายและสินค้าคงเหลือ

สินค้าหมายถึงสิ่งของที่กิจการมีไว้เพื่อจำหน่าย

รายการค้าที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจจำหน่ายสินค้า แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ

1. รายการค้าด้านการซื้อสินค้า ได้แก่
 - การซื้อสินค้าเป็นเงินสดและเงินเชื่อ
 - การชำระหนี้ค่าสินค้าที่ซื้อเชื่อ
 - การส่งสินค้าคืน
 - การจ่ายค่าขนส่งเข้า
2. รายการค้าด้านการขายสินค้า ได้แก่
 - การขายสินค้าเป็นเงินสดและเงินเชื่อ
 - การรับชำระหนี้ค่าสินค้าที่ขายเชื่อ
 - การรับชำระหนี้ค่าสินค้าที่ขายเชื่อ
 - การรับสินค้าคืน
 - การจ่ายค่าขนส่งออก

1.1 เงื่อนไขการชำระเงินค่าสินค้า

ข้อตกลงในการซื้อขายและการชำระเงินค่าสินค้า มีดังนี้

1. จ่ายเงินค่าสินค้าก่อนจัดส่งสินค้า (Cash Before Delivery เขียนย่อว่า C.B.D.)
2. จ่ายเงินเมื่อได้รับสินค้า (Cash On Delivery เขียนย่อว่า C.O.D.)
3. จ่ายเงินภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ นับจากวันที่ตกลงซื้อขายหรือวันที่ในใบกำกับสินค้า เช่น n/30 (อ่านว่า net 30 days) ต้องชำระหนี้ค่าสินค้าภายใน 30 วัน นับจากวันที่ในใบกำกับสินค้า

4. ให้ส่วนลดเงินสด ถ้าชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ส่วนลด ผู้ขายจะให้ส่วนลดเงินสดแก่ลูกค้าที่เป็นหนี้ค่าสินค้าถ้านำเงินมาชำระภายในกำหนดเวลาที่ให้ส่วนลด เพื่อดึงใจให้ลูกค้านำเงินมาชำระเร็วขึ้นกว่ากำหนดเวลาปกติเช่น เงื่อนไข 2/10, n/30 หมายความว่าลูกค้าต้องชำระเงินภายใน 30 วัน นับจากวันที่ในใบกำกับสินค้า แต่ถ้าชำระภายใน 10 วัน จะให้ส่วนลด 2%, 2/5, 20 E.O.M. หมายความว่า ลูกค้าต้องชำระหนี้ค่าสินค้าภายในวันที่ 20 ของเดือนถัดไปจากเดือนในใบกำกับสินค้า แต่ถ้าชำระภายในวันที่ 5 จะให้ส่วนลด 2%

ส่วนลด (Discounts) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ก. ส่วนลดการค้า (Trade Discounts) เป็นส่วนลดที่ผู้ขายให้กับผู้ซื้อสินค้าไม่ว่าจะซื้อเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ เพื่อดึงใจให้ซื้อสินค้าครั้งละมาก ๆ หรือเพื่อให้ส่วนลดนี้เป็นตัวปรับราคา

แทนการแก้ไขใบแจ้งราคาสินค้าในการบันทึกบัญชีต้องนำส่วนลดการค้าไปหักออกจากราคาสินค้าก่อน

ข. ส่วนลดเงินสด (Cash Discounts) เป็นส่วนลดที่ผู้ขายให้กับผู้ซื้อเพื่อจูงใจให้ชำระหนี้การค้าเร็วขึ้น ผู้ซื้อจะได้รับส่วนลดต่อเมื่อชำระเงินภายในกำหนดเวลาที่จะให้ส่วนลด

ทางด้านผู้ขาย ส่วนลดที่ให้เรียกว่า ส่วนลดขาย หรือส่วนลดขาย (Sales Discounts)

ทางด้านผู้ซื้อ ส่วนลดที่ได้รับเรียกว่า ส่วนลดรับ หรือส่วนลดซื้อ (Purchases Discounts)

กิจกรรมการเรียนรู้ 1

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

ในใบกำกับสินค้าลงวันที่ 21 ตุลาคม ถูกค้าจะต้องชำระหนี้ภายในวันที่เท่าใด
ถ้าเงื่อนไขในการชำระเงินเป็นดังนี้

ก. 2/10, n/30

ข. 10 E.O.M.

2. การลงบัญชีเกี่ยวกับสินค้า

ธุรกิจซื้อขายสินค้าจะมีสินค้าเก็บไว้ตลอดเวลาสำหรับสนองความต้องการของลูกค้าได้ทันทั่วทั้งปี ถ้ากิจการเพิ่งเริ่มดำเนินงาน ในวันแรกจะยังไม่มีสินค้า เมื่อดำเนินงานต่อเนื่องกันมาเรื่อยๆ ก็จะมีสินค้าคงเหลืออยู่ในวันต้นงวดและวันสิ้นงวด สินค้าที่มีอยู่ในวันต้นงวดเรียกว่า สินค้าคงเหลือต้นงวด (beginning inventory) และสินค้าที่มีอยู่ในวันสิ้นงวดเรียกว่า สินค้าคงเหลือปลายงวด (ending inventory) สินค้าคงเหลือปลายงวดนี้จะถือเป็นสินค้าคงเหลือต้นงวดถัดไป

การลงบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลืออาจทำได้ 2 วิธีคือ

- 1) ระบบการลงบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด (Periodical Inventory System)
- 2) ระบบการลงบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory System)

2.1 วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด

รายการบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายการรับคืน ส่งคืนและส่วนลด จะไม่ลงบันทึกในบัญชีสินค้าเลย จะเปิดบัญชีแยกตามประเภทของรายการที่เกิดขึ้น เช่น บัญชีซื้อ บัญชีขาย บัญชีรับคืนและบัญชีส่งคืน เป็นต้น จะมีการบันทึกบัญชีสินค้าในวันสิ้นงวดบัญชีเท่านั้น โดยทำการตรวจนับสินค้าที่เหลืออยู่ แล้วคำนวณราคาขึ้น และบันทึกสินค้าคงเหลือปลายงวดโดยเดบิตบัญชีสินค้าคงเหลือ (Merchandise Inventory Account) เป็นการจดบันทึกจำนวนสินค้าที่มีอยู่ในวันนั้นตามราคาทุน และเครดิตบัญชีกำไรขาดทุน เพื่อที่จะทราบผลการดำเนินงาน กิจการจึงโอนปิดบัญชีซื้อและบัญชีต่าง ๆ ที่ถือเป็นต้นทุนของสินค้าที่มีไว้ขายมาลงบัญชีกำไรขาดทุนทางด้านเดบิต เพื่อคำนวณหาต้นทุนสินค้าที่ขายในงวดนี้

ตัวอย่าง กิจการแห่งหนึ่งเริ่มดำเนินงานในเดือนมกราคม 2536 ตลอดเดือนมกราคม ได้ซื้อสินค้า 25,000 บาท ขายสินค้า 35,000 บาท ในวันที่ 31 มกราคม 2536 มีสินค้าคงเหลือ 4,500 บาท

การลงบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ ทำได้ดังนี้

สินค้าคงเหลือ

4,500-

กำไรขาดทุน

4,500-

บันทึกสินค้าที่มีอยู่ในวันสิ้นงวด

บัญชีกำไรขาดทุนและบัญชีสินค้าจะเป็นดังนี้

ร้าน.....

บัญชีกำไรขาดทุน

สำหรับเดือน สิ้นสุดวันที่ 31 มกราคม 2536

ซื้อ	25,000	-	ขาย	35,000	-
กำไรขั้นต้นยกไป	14,500	-	สินค้าคงเหลือปลายงวด	4,500	-
	39,500	-		39,500	-
			กำไรขั้นต้นยกมา	14,500	-

บัญชีสินค้าคงเหลือ

2536				2536			
ม.ค. 31	กำไรขาดทุน	รว.10	4,500	-	ม.ค. 31	ยอดยกไป	✓
ก.พ. 1	ยอดยกมา	✓	4,500	-			

เนื่องจากสินค้าคงเหลือเป็นสินทรัพย์อย่างหนึ่งของกิจการ สินค้าคงเหลือปลายงวดจึงต้องปรากฏอยู่ในงบดุลด้วย โดยจัดเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน

สมมุติว่ากิจการทำการค้าในเดือนกุมภาพันธ์ มียอดซื้อสินค้า 30,000 บาท ขายสินค้าได้ 42,500 บาท ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2536 มีสินค้าเหลืออยู่ 5,000 บาท

ก่อนการปิดบัญชีเกี่ยวกับการซื้อและขายสินค้า จะลงบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือดังนี้
 กำไรขาดทุน 4,500.-

สินค้าคงเหลือ 4,500.-

โอนยอดสินค้าต้นงวดไปบัญชีกำไรขาดทุน

การที่โอนสินค้าต้นงวดไปบัญชีกำไรขาดทุนเพราะสินค้าจำนวนนี้ เป็นส่วนหนึ่งของสินค้าที่มีไว้ขาย จะได้รวมกับยอดซื้อเพื่อหาต้นทุนขาย นอกจากนี้ยังต้องลงบัญชีเกี่ยวกับสินค้าปลายงวดตามที่ได้อธิบายมาแล้ว ดังนี้

สินค้าคงเหลือ 5,000.-

กำไรขาดทุน 5,000.-

บันทึกสินค้าคงเหลือในวันสิ้นงวด

บันทึกกำไรขาดทุนและบัญชีสินค้าจะเป็นดังนี้

ร้าน....

บัญชีกำไรขาดทุน

สำหรับเดือน สิ้นสุดวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2536

สินค้าคงเหลือต้นงวด	4,500	-	ขาย	42,500	-
ซื้อ	30,000	-	สินค้าคงเหลือปลายงวด	5,000	-
กำไรขั้นต้นยกไป	13,000	-			
	47,500	-		47,500	-
			กำไรขั้นต้นยกมา	13,000	-

บัญชีสินค้าคงเหลือ

2536					2536				
ก.พ. 1	ยอดยกมา	✓	4,500	-	ก.พ. 28	กำไรขาดทุน	รว.11	4,500	-
28	กำไรขาดทุน	รว.11	5,000	-					

การกำหนดมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด ในวันสิ้นงวดบัญชีจะต้องมีการคำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือ ซึ่งทำได้โดย

1. นับจำนวนสินค้าทุกชนิดที่เหลืออยู่ การตรวจนับจะทำภายหลังเวลาทำการของวันสิ้นงวด

2. หาราคาค่อหน่วยของสินค้าแต่ละชนิด โดยใช้ราคาทุนของสินค้านั้นซึ่งคิดจากราคาตามใบกำกับสินค้าที่ผู้ขายส่งมาให้รวมค่าขนส่งเข้า ถ้าเป็นสินค้าที่สั่งซื้อจากต่างประเทศจะต้องรวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการนำสินค้าเข้าประเทศด้วย

3. คูณจำนวนที่นับได้ในข้อ (1) ด้วยราคาค่อหน่วยในข้อ (2) แล้วรวมผลคูณที่ได้ของสินค้าทุกชนิด จะได้มูลค่าสินค้าคงเหลือในวันสิ้นงวด

เพื่อให้เข้าใจการบัญชีของกิจการซื้อขายสินค้า จึงขอยกตัวอย่างการบันทึกบัญชีของห้างนำสมัย ซึ่งเป็นร้านขายส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูป ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2536 บัญชีต่าง ๆ มียอดคงเหลือดังปรากฏในงบทดลองต่อไปนี้

ห้างนำสมัย

งบทดลอง

วันที่ 1 กรกฎาคม 2536

เงินสด	58,400	
ลูกหนี้การค้า	20,200	
สินค้าคงเหลือ	38,000	
วัสดุสำนักงาน	200	
ที่ดิน	68,000	
อาคาร	100,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคาร		25,000
อุปกรณ์สำนักงาน	6,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน		800
เจ้าหนี้การค้า		39,200
ตั๋วเงินจ่าย		25,800
ทุน		00,000
บาท	290,800	90,800

ระหว่างเดือนกรกฎาคมมีรายการเกิดขึ้นดังนี้

- กรกฎาคม 1 ซื้อสินค้าจากห้างบุษบา 60,000 บาท โดยสัญญาจะจ่ายเงินให้ภายในวันที่ 10 สิงหาคม 36
- 2 ส่งคืนสินค้าที่ซื้อจากห้างบุษบา 2,600 บาท
- 8 จ่ายค่าโฆษณาทางหนังสือพิมพ์สำหรับเดือนกรกฎาคม 2,400 บาท
- 10 ขายสินค้าเป็นเงินสด 6,000 บาท

- กรกฎาคม 11 จ่ายเงินชำระหนี้ตามตั๋วเงินจ่าย 16,000 บาท
- 15 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้ร้านสายฟ้า 100,000 บาท
จ่ายค่าขนส่งสินค้าไปให้ร้านสายฟ้า 1,000 บาท
จ่ายซื้อวัสดุสำนักงาน 800 บาท
- 18 ลดราคาสินค้าที่ขายให้ร้านสายฟ้าเมื่อวันที่ 15 เป็นจำนวน 3,600 บาท เพราะ
สินค้าชำรุด
- 20 เจ้าของเบิกสินค้าไปใช้ส่วนตัว 400 บาท
จ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 200 บาท
- 22 ขายเชื่อให้ร้านสงวน 80,000 บาท
- 25 รับชำระหนี้จากร้านสายฟ้า 20,000 บาท
- 28 ซื้อสินค้าจากร้านเสาวณีย์ 58,600 บาท โดยจ่ายเงินสด 18,600 บาท
ส่วนที่เหลือชำระภายหลัง
จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อ 600 บาท
- 30 จ่ายเงินเดือนพนักงาน 4,800 บาท
การบันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

2536					
ก.ค. 1	ซื้อ เจ้าหนี้การค้า ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากห้างบุษบา		30,000.		60,000
2	เจ้าหนี้การค้า ส่งคืน ส่งคืนสินค้าให้ห้างบุษบา		2,601		2,600
8	ค่าโฆษณา เงินสด จ่ายค่าโฆษณาสำหรับเดือนกรกฎาคม		2,400		2,400*

สมุดรายวันทั่วไป

2536					
ก.ค.10	เงินสด		6,000	-	
	ขาย				6,000 -
	ขายสินค้าเป็นเงินสด				
11	ตัวเงินจ่าย		16,000	-	
	เงินสด				16,000 -
	จ่ายชำระหนี้ตามตัวเงินจ่าย				
15	ลูกหนี้การค้า		100,000	-	
	ขาย				100,000 -
	ขายสินค้าเป็นเชื่อให้ร้านสายฟ้า				
	ค่าขนส่งออก		1,000	-	
	เงินสด				1,000 -
	จ่ายค่าขนส่งสินค้าไปให้ร้านสายฟ้า				
	วัสดุสำนักงาน		800	-	
	เงินสด				800 -
	ซื้อวัสดุสำนักงาน				
18	รับคืน		3,600	-	
	ลูกหนี้การค้า				3,600 -
	ให้ส่วนลดแก่ร้านสายฟ้าเนื่องจากสินค้าชำรุด				
20	ถอนใช้ส่วนตัว		400	-	
	ซื้อ				400 -
	เบิกสินค้าไปใช้ส่วนตัว				

สมุดรายวันทั่วไป

2536					
ก.ค. 20	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด		200	-	
	เงินสด				200 -
	จ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด				
22	ลูกหนี้การค้า		80,000	-	
	ขาย				80,000 -
	ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้ร้านสงวน				
25	เงินสด		20,000	-	
	ลูกหนี้การค้า				20,000 -
	รับชำระหนี้จากร้านสายฟ้า				
28	ซื้อ		58,600	-	
	เงินสด				18,600 -
	เจ้าหนี้การค้า				40,000 -
	ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ โดยจ่ายเงินสดบางส่วน				
	ค่าขนส่งเข้า		600	-	
	เงินสด				600 -
	จ่ายค่าขนส่งสินค้าที่ซื้อ				
30	เงินเดือน		4,800	-	
	เงินสด				4,800 -
	จ่ายเงินเดือนพนักงาน				

หลังจากผ่านรายการข้างต้นไปยังบัญชีแยกประเภทแล้ว สามารถจัดทำงบทดลองได้ดังนี้

หำงนำสมัย

งบทดลอง

ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2536

เงินสด	40,000	-		
ลูกหนี้การค้า	176,600	-		
สินค้าคงเหลือ	38,000	-		
วัสดุสำนักงาน	1,000	-		
ที่ดิน	68,000	-		
อาคาร	100,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร			25,000	-
อุปกรณ์สำนักงาน	6,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม- อุปกรณ์สำนักงาน			800	-
เจ้าหนี้การค้า			136,600	-
ตั๋วเงินจ่าย			9,800	-
ทุน			200,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	400	-		
ขาย			186,000	-
รับคืน	3,600	-		
ซื้อ	118,200	-		
ส่งคืน			2,600	-
ค่าขนส่งเข้า	600	-		
ค่าขนส่งออก	1,000	-		
ค่าโฆษณา	2,400	-		
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	200	-		
เงินเดือน	4,800	-		
บาท	560,800	-	560,800	-

สมมติว่าหำงนำสมัยต้องการทราบผลการดำเนินงาน จึงได้ทำการสำรวจสินค้าคงเหลือสิ้นเดือนกรกฎาคมปรากฏว่ามีสินค้าคงเหลือตามราคาทุน 49,200 บาท และมีวัสดุสำนักงานคงเหลือ 80 บาท รายการปรับปรุงมีดังนี้

- 1) คิดค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์สำนักงาน 20% ต่อปี ตามวิธีเส้นตรง
- 2) คำน่ำค่าไฟค้างจ่าย 200 บาท
- 3) ค่าโทรศัพท์ค้างจ่าย 400 บาท

หำงนำสมัยได้จัดทำกระดำนทำการดังนี้

ห้างนำสมัย
กระดาบทำการ
 สำหรับเดือน สิ้นสุดวันที่ 31 กรกฎาคม 2536

ชื่อบัญชี	งบทดลอง		รายการปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบดุล	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด	40,000-						40,000-	
ลูกหนี้การค้า	176,600-						176,600-	
สินค้าคงเหลือ	38,000-				8,000-			
วัสดุสำนักงาน	1,000-			5) 920-				80-
ที่ดิน	68,000-						18,000-	
อาคาร	00,000-						0,000	
ค่าเสื่อมราคาสะสม- อาคาร		25,000-		1) 1,666.6				25,666.67
อุปกรณ์สำนักงาน	6,000-						6,000-	
ค่าเสื่อมราคาสะสม- อุปกรณ์สำนักงาน		800-		1) 100-				900-
เจ้าหนี้การค้า		136,600-						136,600-
ตั๋วเงินจ่าย		9,800-						9,800-
ทุน		200,000-						200,000-
ถอนใช้ส่วนตัว	400-						400	
ขาย		186,000-				186,000-		
รับคืน	3,600-				3,600-			
ซื้อ	18,200-				8,200-			
ส่งคืน		2,600-				2,600-		
ค่าขนส่งเข้า	600-				600-			
ค่าขนส่งออก	1,000-				1,000-			
ค่าโฆษณา	2,400 -				2,400-			
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	200-				200-			
เงินเดือน	4,800 -				4,800-			
บาท	160,800-	560,800						

ห้างนำสมัย
กระดาษาทำการ
สำหรับเดือน สิ้นสุดวันที่ 31 กรกฎาคม 2536 (ต่อ)

ข้อบัญญัติ	งบทดลอง		รายการปรับปรุง		งบกำไรขาดทุน		งบ	ผล
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร			)1,666.6		1,666.67			
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์-								
สำนักงาน			(2) 100-		100-			
ค่าน้ำค่าไฟ			(3) 200-		200-			
ค่าน้ำค่าไฟค้างจ่าย				3) 200				200-
ค่าโทรศัพท์			(4) 400-		400-			
ค่าโทรศัพท์ค้างจ่าย				4) 400				400-
วัสดุสำนักงานใช้ไป			:5)920-		920-			
		บาท	3,286.67	,286.67				
สินค้าคงเหลือ 31 ก.ค.						49,200-	19,200-	
					172,086.67	37,800-	40,280-	74,566.67-
กำไรสุทธิ					65,713.33			5,713.33-
				บาท	237,800	37,800	40,280	440,280-

การบันทึกรายการปิดบัญชี

รายการปิดบัญชีของห้างนำสมัยในสมุดรายวันทั่วไปเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

2536						
กค.31	ต้นทุนขาย		156,800	-		
	สินค้าต้นงวด				38,000	-
	ซื้อ				118,200	-
	ค่าขนส่งเข้า				600	-
	ปิดบัญชีสินค้าต้นงวด ซื้อและค่าขนส่งเข้าบัญชีต้นทุนขาย					

สมุดรายวันทั่วไป

[illegible]

งบกำไรขาดทุน และงบดุลของห้างนำสมัยเป็นดังนี้

ห้างนำสมัย

งบกำไรขาดทุน

สำหรับเดือน สิ้นสุดวันที่ 31 กรกฎาคม 2536

ขาย			186,000-
หัก รับคืน			8,600-
ขายสุทธิ (Net sales)			182,400-
ต้นทุนขาย (Cost of sales)			
สินค้าต้นงวด		38,000-	
ซื้อ	118,200-		
บวก ค่าขนส่งเข้า	600-		
	118,800-		
หัก ส่งคืน	2,600-	116,200-	
สินค้าที่มีเพื่อขาย (Cost of Goods available for sale)		154,200-	
หัก สินค้าปลายงวด		49,200-	105,000-
กำไรขั้นต้น (Gross Profit)			77,400-
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling expenses)			
ค่าขนส่งออก	1,000-		
ค่าโฆษณา	2,400-	3,400-	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative expenses)			
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	200-		
เงินเดือน	4,800-		
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	1,666.67		
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	100-		
ค่าน้ำค่าไฟ	200-		
ค่าโทรศัพท์	400-		
วัสดุสำนักงานใช้ไป	920-	8,286.67	11,686.67
กำไรสุทธิ (Net Profit)			65,713.33

ห้างนำสมัย
งบดุล
 ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2536

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน :

เงินสด	40,000-	
ลูกหนี้การค้า	176,600-	
สินค้าคงเหลือ	49,200-	
วัสดุสำนักงาน	80-	265,880 -

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ :

ที่ดิน	68,000-	
อาคาร	100,000-	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคาร	<u>26,666.67</u>	73,333.33
อุปกรณ์สำนักงาน	6,000-	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน	<u>900-</u>	5,100-
รวมสินทรัพย์		<u><u>412,313.33</u></u>

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน :

เจ้าหนี้การค้า	136,600-	
ตั๋วเงินจ่าย	9,800-	
ค่าน้ำค่าไฟฟ้าจ่าย	200-	
ค่าโทรศัพท์ค้างจ่าย	<u>400-</u>	147,000 -

ส่วนของผู้ถือหุ้น :

ทุน	200,000-	
บวก กำไรสุทธิ	<u>65,713.33</u>	
	265,313.33	
หัก ถอนใช้ส่วนตัว	<u>400-</u>	265,713.33
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		<u><u>412,313.33</u></u>

การบันทึกรายการการปิดบัญชีอาจทำได้สองวิธีหนึ่งโดยไม่ผ่านบัญชีต้นทุนขาย ซึ่งแสดงในสมุดรายวันทั่วไปได้ ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

2536					
ก.ค. 31	ขาย	186,000	-		
	ส่งคืน	2,600	-		
	สินค้าปลายงวด	49,200	-		
	กำไรขาดทุน			237,800	-
	ปิดบัญชีขายส่งคืนเข้าบัญชีกำไรขาดทุนและบันทึกสินค้าปลายงวด				
	กำไรขาดทุน				
	สินค้าต้นงวด			38,000	-
	ซื้อ			118,200	-
	รับคืน			3,600	-
	ค่าขนส่งเข้า			600	-
	ค่าขนส่งออก			1,000	-
	ค่าโฆษณา			2,400	-
	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด			200	-
	เงินเดือน			4,800	-
	ค่าเสื่อมราคา - อาคาร			1,666	67
	ค่าเสื่อมราคา- อุปกรณ์สำนักงาน			100	-
	ค่าน้ำค่าไฟ			200	-
	ค่าโทรศัพท์			400	-
	วัสดุสำนักงานใช้ไป			920	-
	ปิดบัญชีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เข้าบัญชีกำไรขาดทุน				
	กำไรขาดทุน	65,713	3		
	ทุน			65,713	33
	โอนกำไรสุทธิเข้าบัญชีทุน				
	ทุน	400			
	ถอนใช้ส่วนตัว			400	-
	ปิดบัญชีถอนใช้ส่วนตัวเข้าบัญชีทุน				

บัญชีกำไรขาดทุนหลังจากผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไปมายังบัญชีแยกประเภท
แสดงได้ดังนี้

กำไรขาดทุน

2536				2536			
ก.ค. 31	สินค้าต้นงวด	38,000	-	ก.ค. 31	ขาย	186,000	-
	ซื้อ	118,200	-		หักคืน	2,600	-
	รับคืน	3,600	-		สินค้าปลายงวด	49,200	-
	ค่าขนส่งเข้า	600	-				
	ค่าขนส่งออก	1,000	-				
	ค่าโฆษณา	2,400	-				
	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	200	-				
	เงินเดือน	4,800	-				
	ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	1,666	6				
	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์						
	สำนักงาน	100	-				
	ค่าน้ำค่าไฟ	200	-				
	ค่าโทรศัพท์	400	-				
	วัสดุสำนักงานใช้ไป	920	-				
	ทุน	65,713	3				
		137,800	3			237,800	-

2.2 วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method)

วิธีการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินค้าและต้นทุนสินค้าที่ขาย มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การซื้อสินค้า เมื่อซื้อสินค้า บันทึกบัญชีโดย

สมุดรายวันทั่วไป

2536							
ก.ค. 1	สินค้า			4,000	-		
	เงินสด					4,000	-
	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด						

ถ้าซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ บันทึกบัญชีโดยเครดิตบัญชีเจ้าหนี้

2. ค่าขนส่งสินค้าเมื่อซื้อ เมื่อซื้อสินค้าแล้วจ่ายค่าขนส่ง บันทึกบัญชีโดย
สมุดรายวันทั่วไป

2536						
ก.ค. 1	สินค้า		400	-		
	เงินสด					-
	จ่ายค่าขนส่งสินค้าเมื่อซื้อ					

3. การส่งคืนสินค้า เมื่อสินค้าที่ซื้อชำรุดหรือผิดตัวอย่างต้องส่งคืนทรัพย์สินบันทึกบัญชีโดย
สมุดรายวันทั่วไป

2536						
ก.ค. 5	เงินสดหรือเจ้าหนี้		1,000	-		
	สินค้า				1,000	-
	ส่งคืนสินค้าที่ชำรุด					

4. การชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าและได้รับส่วนลด ส่วนลดที่ได้รับให้ต้นทุนของสินค้าที่ซื้อ
มาต่ำลง จึงเครดิตบัญชีสินค้าสำหรับส่วนลดที่ได้รับ
สมุดรายวันทั่วไป

2536						
ก.ค. 10	เจ้าหนี้		3,000	-		
	เงินสด				2,940	
	สินค้า				60	
	ชำระหนี้ค่าซื้อสินค้าได้รับส่วนลด 2%					

5. การขายสินค้า เมื่อกิจการขายสินค้าออกไป ต้องบันทึกต้นทุนสินค้าที่ขายด้วย ดังนี้
สมุดรายวันทั่วไป

2536						
fl.fl.1:	เงินสดหรือลูกหนี้		4,000	-		
	ขาย				4,000	
	ขายสินค้า					
	ต้นทุนขาย		2,200	-		
	สินค้า				2,200	
	บันทึกต้นทุนสินค้าที่ขาย					

6. การรับคืนสินค้า ต้องบันทึกสินค้าที่รับคืนในราคาขาย และบันทึกลดต้นทุนขาย ด้วยราคาทุนของสินค้าที่รับคืนมา ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

2536					
ก.ค. 13	รับคืน		240	-	24C
	เงินสดหรือลูกหนี้				
	รับคืนสินค้า				
	สินค้า		200	-	20C
	ต้นทุนขาย				
	บันทึกราคาทุนของสินค้าที่รับคืน				

จะสังเกตเห็นว่า “บัญชีสินค้า” เป็นขึ้นมาเพื่อใช้บันทึกรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า ดังนั้นยอดดุลของบัญชีสินค้า ณ วันสิ้นงวด คือสินค้าคงเหลือปลายงวดที่นำไปแสดงในงบดุล นอกจากนี้ยังมี “บัญชีต้นทุนขาย” ซึ่งบันทึกเมื่อมีการขายสินค้าออกไปและมีการรับคืนสินค้า ณ วันสิ้นงวดยอดดุลของบัญชีต้นทุนขายก็คือ ต้นทุนของสินค้าที่ขายในงวดนั้น ซึ่งจะต้องโอนปิดบัญชีไปยังบัญชีกำไรขาดทุน

เมื่อกิจการค้าบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดในสมุดรายวันทั่วไปและผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทแล้ว สามารถจัดทำงบทดลองและงบการเงินต่อไปได้ ก่อนการจัดทำงบการเงินอาจจัดทำกระดาษทำการเป็นเครื่องมือช่วย

กระดานทำการของกิจการจำหน่ายสินค้า

ตัวอย่างกระดานทำการของกิจการที่ใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง

ร้านยูงทอง
กระดานทำการ
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2536

ชื่อบัญชี	งบทดลอง		งบกำไรขาดทุน		งบดุล	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
เงินสด	26,400-				26,400-	
ลูกหนี้	22,500-				22,500-	
สินค้าคงเหลือ	7,500-				7,500-	
เครื่องใช้สำนักงาน	10,000-				10,000-	
เจ้าหนี้		10,000-				10,000-
ทุน		25,000-				25,000-
เงินถอน	1,000-				1,000-	
ขาย		150,000-		150,000-		
รับคืน	7,500-		7,500-			
ส่วนลดจ่าย	6,000-		6,000-			
ต้นทุนขาย	95,000-		95,000-			
ค่าเช่า	1,500-		1,500-			
เงินเดือน	7,000-		7,000-			
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	600-		600-			
	185,000-	185,000-				
กำไรสุทธิ			117,600-	150,000-	67,400-	35,000-
			34,400-			32,400-
			150,000-	150,000-	67,400-	67,400-

จากข้อมูลในกระดานทำการสามารถนำมาจัดทำงบดุลและงบกำไรขาดทุนได้ ดังนี้

ร้านยูงทอง
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2536

ขาย		150,00-
หัก รับคืน	7,500-	
ส่วนลดจ่าย	<u>6,000-</u>	<u>13,500-</u>
ขายสุทธิ		136,500-
ต้นทุนขาย		<u>95,000-</u>
กำไรขั้นต้น		41,500-
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		
ค่าเช่า	1,500-	
เงินเดือน	7,000-	
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	<u>600-</u>	<u>9,100-</u>
กำไรสุทธิ		<u><u>32,400-</u></u>

ปิดบัญชีวันสิ้นงวด กิจการต้องบันทึกรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปดังนี้
สมุดรายวันทั่วไป

2536					
ธ.ค.31	ขาย	150,00	-		
	กำไรขาดทุน			50,000	-
	ปิดบัญชีขายเข้าบัญชีกำไรขาดทุน				
	กำไรขาดทุน	117,600	-		
	ต้นทุนขาย			95,000	-
	ส่วนลดจ่าย			6,000	-
	รับคืน			7,500	-
	ค่าเช่า			1,500	-
	เงินเดือน			7,000	-
	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด			600	-
	ปิดบัญชีต้นทุนขายรับคืน ส่วนลดจ่าย และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ				
	เข้าบัญชีกำไรขาดทุน				
	กำไรขาดทุน	32,400	-		
	ทุน			32,400	-
	โอนกำไรสุทธิเข้าบัญชีทุน				
	ทุน	1,000	-		
	เงินถอน			1,000	-
	ปิดบัญชีเงินถอนเข้าบัญชีทุน				

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. เมื่อกิจการใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด กิจการจะคำนวณหาสินค้าคงเหลือปลายงวดได้อย่างไร

2. ให้คำนวณหาต้นทุนสินค้าที่ขายจากข้อมูลต่อไปนี้

สินค้าคงเหลือต้นงวด	13,000	บาท
ซื้อ	42,000	
ส่งคืน	2,250	
ค่าขนส่งเข้า	250	
สินค้าคงเหลือปลายงวด	18,000	

3. ให้คำนวณหายอดซื้อสินค้าจากข้อมูลต่อไปนี้

สินค้าคงเหลือต้นงวด	26,000	บาท
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	78,000	บาท
สินค้าคงเหลือปลายงวด	23,000	บาท
ค่าขนส่งเข้า	1,150	บาท
ส่งคืน	1,250	บาท

4. บัญชีสินค้าตามวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวดแตกต่างกับบัญชีสินค้าตามวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่องอย่างไร

3. การควบคุมภายในเกี่ยวกับการซื้อและขาย

3.1 วิธีการซื้อ

กิจการขนาดเล็กเจ้าของเป็นผู้ดำเนินการสั่งซื้อสินค้าเอง แต่กิจการขนาดใหญ่จะมีแผนกจัดซื้อทำหน้าที่จัดซื้อสินค้าวัสดุและอุปกรณ์ที่แผนกต่าง ๆ ต้องการ เมื่อจำนวนสินค้าชนิดใดลดน้อยลงจนถึงระดับที่ควรสั่งซื้อมาเพิ่ม ผู้รักษาสินค้าจะทำใบขอซื้อ (Purchase Requisition) ขึ้น และให้ผู้จัดการแต่ละแผนกเป็นผู้อนุมัติหรือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้อนุมัติ ใบขอซื้อควรจัดทำขึ้นอย่างน้อย 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งส่งไปยังแผนกจัดซื้อ อีกฉบับหนึ่งผู้ขอซื้อเก็บไว้เป็นหลักฐาน ใบขอซื้อทุกฉบับจะมีเลขที่เรียงลำดับไว้ล่วงหน้าเพื่อติดตามได้ว่าการจัดซื้อตามใบขอซื้อครบทุกใบหรือไม่

ใบขอซื้อมีลักษณะและข้อความดังนี้

บริษัท..... ใบขอซื้อ	
วันที่.....	
แผนกจัดซื้อ โปรดสั่งซื้อสินค้าตามรายการต่อไปนี้ โดยกำหนดให้ส่งถึงบริษัทภายในวันที่..... โดยทาง.....	
รายการ	จำนวน
..... อนุมัติ	 ผู้ขอซื้อ

เมื่อเจ้าหน้าที่แผนกจัดซื้อได้รับใบขอซื้อแล้ว จะสอบถามราคาไปยังกิจการต่าง ๆ ที่ขายสินค้าที่ต้องการ แล้วทำการสั่งซื้อโดยใช้ **ใบสั่งซื้อ** (Purchase Order) ถ้าเป็นสินค้าที่ซื้อประจำทราบราคาสินค้าและผู้ขายแน่นอนแล้วสามารถส่งใบสั่งซื้อไปยังผู้ขายได้เลยโดยไม่ต้องสอบถามราคา ใบสั่งซื้อควรจัดทำขึ้น 3 ฉบับ ต้นฉบับส่งไปยังผู้ขาย สำเนาฉบับหนึ่งส่งไปยังแผนกคลังสินค้า อีกฉบับหนึ่งเก็บไว้ที่แผนกจัดซื้อเพื่อเป็นหลักฐานว่าได้ทำการสั่งซื้อสินค้าอะไรบ้างและได้รับสินค้าครบตามที่สั่งซื้อหรือไม่

บริษัท..... ใบสั่งซื้อ			
เลขที่..... วันที่.....			
ถึงบริษัท..... โปรดส่งสินค้าตามรายการต่อไปนี้ไปยังบริษัทภายในวันที่.....โดยทาง.....			
จำนวน	รายการ	หน่วยละ	จำนวนเงิน

โปรดเขียนเลขที่ใบสั่งซื้อบนหีบห่อ
 และใบกำกับสินค้าที่ส่งมาทุกครั้ง

เจ้าหน้าที่ผู้จัดซื้อ

เมื่อผู้ขายจัดส่งสินค้ามาให้แล้ว เจ้าหน้าที่แผนกคลังสินค้าจะทำการตรวจนับ เพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่ได้รับตรงกับที่สั่งซื้อ เมื่อแผนกคลังสินค้าตรวจนับแล้วและเห็นว่าถูกต้อง จะจัดทำใบรับสินค้า (Receiving Report หรือ Receiving Record) ซึ่งแสดงรายการสินค้าที่ได้รับทั้งหมดแล้วส่งไปให้แผนกจัดซื้อ

เมื่อผู้ขายส่งสินค้ามาให้จะส่งใบกำกับสินค้า (Invoice) มาด้วย ซึ่งแสดงรายการสินค้าทั้งหมดที่ส่งมาให้ รวมทั้งราคาต่อหน่วยและราคารวม บางกรณีอาจมีรายการอื่น ๆ เช่น เงื่อนไขเกี่ยวกับการให้ส่วนลดและกำหนดเวลาชำระเงิน

บริษัท..... ใบรับสินค้า					
ใบสั่งซื้อเลขที่ เลขที่ วันที่ ได้รับจาก..... ส่งโดยทาง.....					
จำนวนหีบห่อ	น้ำหนัก	จำนวนหน่วย	รายการ	นำเข้าเก็บในคลัง	
				ส่วนที่	ภาชนะเลขที่

ตรวจสอบคุณภาพและปริมาณโดย.....

นำเข้าเก็บในคลังสินค้าโดย.....

หมายเหตุ.....

บริษัท..... ใบกำกับสินค้า			
ใบสั่งซื้อเลขที่..... วันที่..... ขายให้แก่..... ส่งสินค้าวันที่.....		เลขที่..... วันที่..... เดือน..... ปี..... โดยทาง.....	
จำนวน	รายการ	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
..... พนักงานผู้รับมอบอำนาจ			

เมื่อผู้ขายออกใบกำกับสินค้าให้แก่ผู้ซื้อแล้ว จะใช้สำเนาเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการขาย ทางด้านผู้ซื้อเมื่อได้รับใบกำกับสินค้าจะต้องตรวจสอบก่อนว่ารายการในใบกำกับสินค้าตรงกับรายการในใบสั่งซื้อและใบขอซื้อและตรวจสอบยอดรวมในใบกำกับสินค้าด้วย เมื่อตรวจสอบแล้วจะเขียนเลขที่ใบกำกับสินค้าลงในใบรับสินค้า

เมื่อแผนกจัดซื้อตรวจสอบใบกำกับแล้วจะส่งไปยังแผนกบัญชีเพื่อบันทึกบัญชีและเก็บเข้าแฟ้มเรียงตามลำดับกำหนดเวลาชำระหนี้ ส่วนใบรับสินค้าแผนกจัดซื้อจะเก็บรวมกับสำเนาใบสั่งซื้อเข้าแฟ้ม

เมื่อถึงกำหนดจ่ายเงิน แผนกบัญชีจะนำใบกำกับสินค้าออกมาจากแฟ้มเพื่อเตรียมเขียนเช็คจ่ายเงินและนำไปให้ผู้มีหน้าที่เซ็นสั่งจ่าย จากนั้นเขียนเลขที่เช็คและวันที่ลงในใบกำกับสินค้า แล้วส่งเช็คไปให้ผู้ขาย นำใบกำกับสินค้าซึ่งประทับตรา “จ่ายเงินแล้ว” เก็บเข้าแฟ้มเรียงตามลำดับอักษร

3.2 วิธีการขาย

วิธีการขายแบ่งออกเป็น

1) วิธีการของร้านขายปลีก

ร้านขายปลีกจะทำใบขาย (Sales Ticket หรือ Sales Slip) ขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการขาย ถ้าเป็นการขายเงินสด เมื่อพนักงานขายทำใบขายแล้วจะรับเงินจากลูกค้าแล้วใส่ในที่เก็บของเครื่อง Cash Register พร้อมทั้งบันทึกจำนวนเงินที่ได้รับไว้บนกระดาษภายในเครื่อง และออกไปรับเงินให้ลูกค้าซึ่งแสดงจำนวนเงินที่ได้รับ เมื่อสิ้นวันผู้ควบคุมการใช้เครื่องจะไขกุญแจเปิดเครื่องเพื่ออ่านจำนวนเงินที่บันทึกไว้และตรวจนับเงินสดที่ได้รับแล้วนำไปบันทึกบัญชีเงินสดและบัญชีขาย ถ้าเป็นการขายเงินเชื่อ พนักงานขายจะส่งใบขายไปยังแผนกสินเชื่อ (Credit Department) เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ควบคุมการให้สินเชื่ออนุมัติ แล้วจึงมอบสินค้าพร้อมทั้งใบขายให้ลูกค้า โดยมีสำเนาฉบับหนึ่งเก็บไว้ที่แผนกขายเพื่อตรวจสอบยอดขายประจำวัน ส่วนสำเนาอีกฉบับหนึ่งส่งให้แผนกบัญชีเพื่อบันทึกการขาย

2) วิธีการของร้านขายส่งหรือโรงงานผลิต

การขายแต่ละครั้งเป็นจำนวนมาก ขายเป็นเงินเชื่อมากกว่าขายเป็นเงินสด มีการสั่งซื้อเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อแผนกขายได้รับคำสั่งซื้อแล้วจะส่งให้แก่แผนกสินเชื่อเพื่อให้ตรวจสอบและอนุมัติ แล้วจัดทำใบกำกับสินค้า 3 ฉบับส่งสำเนาฉบับหนึ่งไปยังแผนกคลังสินค้าเพื่อจัดส่งสินค้าตามคำสั่งซื้อ แล้วส่งมาให้แผนกจัดส่งสินค้าพร้อมใบกำกับสินค้าแผนกจัดส่งสินค้าจะนำสินค้าไปบรรจุหีบห่อและส่งไปให้ลูกค้าพร้อมทั้งลงลายมือชื่อและวันที่ที่ส่งในใบกำกับสินค้าเพื่อเป็นหลักฐานว่าได้ส่งสินค้าให้ลูกค้าแล้วและเก็บเข้าแฟ้ม เมื่อจัดส่งสินค้าแล้วจะส่งต้นฉบับใบกำกับสินค้าตามไปทันทีเพื่อเรียกเก็บเงิน ส่วนสำเนาใบกำกับสินค้าอีกฉบับหนึ่งส่งให้แผนกบัญชีเพื่อตรวจกับใบสั่งซื้อว่าจำนวนสินค้า ราคาและเงื่อนไขทุกอย่างตรงกัน จากนั้นเก็บเข้าแฟ้มเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

จงอธิบายถึงลักษณะของใบสั่งซื้อ ใบส่งซื้อ ใบรับสินค้า และใบกำกับสินค้า

สรุป

การบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด กิจกรรมจะบันทึกต้นทุนสินค้าที่ขายในวันสิ้นงวดและทำการตรวจนับและตีราคาสินค้า โดยไม่บันทึกในบัญชีสินค้าในระหว่างงวดเลย ส่วนการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง กิจกรรมจะบันทึกต้นทุนสินค้าที่ขายทันทีที่ขาย และจะทราบความเคลื่อนไหวในบัญชีสินค้าทุกขณะ

การประเมินผลท้ายบท

1. ต่อไปนี้เป็นรายการค้าบางส่วนจากร้านเกษม

2536

- มิ.ย. 2 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 10,000 บาท และจ่ายค่าขนส่งเข้า 200 บาท
- 5 ขายสินค้าเป็นเงินสด 18,000 บาท และจ่ายค่าขนส่งสินค้าไปให้ลูกค้า 240 บาท
- 11 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านสถาพร 36,000 บาท ได้ส่วนลดการค้า 5%
เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/40
- 16 ส่งสินค้าคืนร้านสถาพร 4,000 บาท เป็นราคาก่อนหักส่วนลดการค้า
- 17 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้ร้านกิริติ 40,000 บาท เงื่อนไขการชำระเงิน 3/10, n/45
- 19 รับคืนสินค้าจากร้านกิริติ 6,000 บาท
- 20 จ่ายชำระหนี้ให้ร้านสถาพร ได้รับส่วนลด 2%

ให้ทำ บันทึกรายการค้าข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป

2. ต่อไปนี้เป็นรายการค้าบางส่วนจากร้านบำรุง

2536

- ม.ค. 1 สินค้าคงเหลือต้นงวด 24,000 บาท
- 7 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากร้านอารีวรรณ 10,000 บาท และจ่ายค่าขนส่งเข้า 320 บาท
- 9 ส่งสินค้าชำระคืนร้านอารีวรรณ 800 บาท
- 11 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 5,600 บาท
- 15 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้ร้านพิมล 14,400 บาท ราคาทุนของสินค้าที่ขาย 8,000 บาท
- 17 ชำระหนี้ให้ร้านอารีวรรณได้รับส่วนลด 2%
- 19 ขายสินค้าเป็นเงินสด 21,600 บาท ราคาทุนของสินค้าที่ขาย 12,000 บาท
- 23 รับคืนสินค้าจากร้านพิมล 1,080 บาท ราคาทุนของสินค้าที่รับคืน 600 บาท
- 25 รับชำระหนี้จากร้านพิมล ให้ส่วนลด 2%

ให้ทำ 1. บันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป ตามวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง
2. แสดงบัญชีสินค้าและหายอดคงเหลือยกไป